

Бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић,
начелник Војномедицинске академије

Година опремања

Запослени на Војномедицинској академији 2. марта обележиће 168. годину постојања и рада те установе. Ову годину можемо назвати и годином опремања јер је набавка савремене опреме значајно поспешила лечење пацијената.

Бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић, познати хирург пластичар који је обављао најкомпликованије оперативне захвате из готово свих области пластичне, реконструктивне и естетске хирургије, постао је пре годину дана начелник Војномедицинске академије. Тада је оцењен као човек континуитета, особа која ће знањем, истрајношћу и чврстом

организацијом водити напред ову установу. С њим смо разговарали уочи 2. марта, Дана ВМА.

■ *Господине генерале, како оцењујете претходну годину. Да ли су забележени помаци у раду?*

– Мислим да су у том периоду на ВМА учињени помаци и у лечењу, и у науци и у едукацији. Прецизније, начињени су квантитативни помаци у броју лечених и излечених, али и квалитативни, јер су примењене нове дијагностичке процедуре, нарочито на радиологији, као и у неким сегментима рада лабораторија. Значајне новине постоје и у терапијском смислу, будући да су примењени најновији протоколи у лечењу малигних болести, у било ком сегменту. На олакшање и побољшање нашег рада значајно је утицало то што нам је Министарство здравља дало дозволу да постанемо референтни онколошки центар. То значи да можемо не само да дијагностикујемо малигну болест него и да је лечимо одговарајућим цитостатикима или другим видовима терапије.

Отварањем ангио-сале и новог линеарног акцелератора значајно су смањене листе чекања за лечење војних и цивилних осигураника и пружање терапије. Набавком неурохирушког операционог микроскопа омогућено је прецизније извођење операција код бенигних и малигних процеса на мозгу. То ће сигурно унапредити оперативну технику и повећати проценат излечења пацијената.

Интензивна је и међународна сарадња. Није било периода да нас није посетила нека међународна делегација из војне или цивилне медицине. Ове године планирамо да, у оквиру делегације Министарства одбране, обиђемо неколико војних болница у САД и припремимо терен за будућу војномедицинску сарадњу.

Уписујемо и нову генерацију кадетата за војну медицину, а недавно имамо и другу класу лекара на добровољном служењу војног рока. Њу, овога пута, чине припаднице лепшег пола,

БРОЈКЕ

На ВМА је прошле године болнички лечено 11.309 војних и 22.369 цивилних осигураника. Укупно је изведено 27.739 операција, дневно 10,5. У Центру за хитну помоћ прегледано је 48.739 пацијената – 17.852 војних и 30.887 цивилних осигураника. Током ургентних дана, средом, укупно је прегледано 20.461 (426 дневно) и задржано на даљем лечењу 2.372 особе – 2.503 војна осигураника (примљено на болничко лечење 398) и 17.958 цивилних (примљено 1.974).

У Националном центру за контролу тровања прегледано је 3.986 пацијената. У Центру за трансплантацију солидних органа трансплантиран је 21 бубрег, од тога девет кадаверичних (у односу на укупно осам кадаверичних бубрега у периоду од 2005. до 2010. године), пет трансплантација јетре. Када је реч о амбулантном лечењу у Дијагностичко-поликлиничком центру, у кабинетима је прегледано 277.740 људи, а дијагностичких прегледа било је 46.953.

што је у складу са УН Резолуцијом 1325. После завршене војне обуке наше колегинице значајно ће побољшати бројчану присутност лекара у систему одбране. На тај начин премостимо смену генерација лекара у трупи и омогућити нашим колегама да што пре дођу на специјализацију.

■ *Министар одбране је недавно, љушћајући у рад нови линеарни акцелератор, рекао да је то још једна од оних ствари које ће се током године наставити осавремењавање војних болница у Србији. Шта је још још потребно купити и обновити да би рад ВМА био успешнији?*

– И ове године, као и прошле, планирана је набавка нових ултразвучних уређаја, посебно за гинекологију, где

имају праву примену. Набавићемо и неке уређаје савременије генерације за кардиологију и нефрологију – за Центар за трансплантацију солидних органа. Набавка тих уређаја значајно ће допринети бољој дијагностици у овим гранама медицине. Планирамо да неке делове лабораторија осавременимо новим машинама и реагенсима.

Како нам је хирургија бренд, морамо и тај сегмент рада побољшати. Очекујемо да се ове године реализује набавка операционих столова и операционих лампи. Досадашње су старе више од 30 година и поштено су одрадиле свој посао.

Све те технолошке новине пратиће и подмађивање и усавршавање кадра у земљи и у светским центрима. За почетак је планирано да једну нашу колегиницу, која ће се бавити интеристичким делом трансплантације солидних органа у сегменту трансплантације јетре, пошаљемо на усавршавање у један од највећих центара у Америци који се бави том патологијом.

■ *С обзиром на економску ситуацију и смањени војни буџети, да ли је реално очекивати њихове набавке?*

– Трудимо се да набавке буду реалне, почевши од набавки свакодневног потрошног санитетског материјала, лекова и осталог. Мислим да у томе имамо подршку, пре свега финансијску, и других корисника наших услуга. Посебно истичем Републички фонд за здравствено осигурање, који испоштује сваки сегмент нашег уговора за пружање услуга цивилним осигураницима. Осим тога, ту су и осигураници из Црне Горе, Републике Српске, са којима имамо потписане уговоре, али и из осталих земаља у окружењу.

■ *Да ли је ургентни дан – среда – када је дежурна медицинска станица за целу земљу, још једна од ствари које ће се током године наставити осавремењавање војних болница у Србији. Шта је још још потребно купити и обновити да би рад ВМА био успешнији?*

– Ми цивилне осигуранике примамо и осталим данима, али тог дана смо дежурни за целу Србију, па се сва акутна обољења и повреде решавају на ВМА. Наше екипе су уигране и тог дана

на прегледа се, лечи и оперише велики број људи. Наравно, при том сарађујемо са другим клиничким центрима и медицинским установама у Србији. Трудимо се да увек изађемо у сусрет и омогућимо лечење код нас тежим случајевима повреда и обољења, уз претходну најаву и консултације са њиховим ординирајућим лекарима. Сада помажемо Ортопедској клиници, која је у фази реновирања, па збрињавамо и неке хитне случајеве које би они требало да приме.

■ *Крајем прошле године најавили сте да ће ВМА зајослићи 171 новог медицинског радника свих профила – лекара, медицинских сестара и техничара. Када очекујете што кадровско освежење?*

– Сада смо мало више непопуњени због смене генерација, одласка у пензију и осталих фактора. То питање решаваћемо плански – расписивањем конкурса за специјалисте и за више и средње медицинске техничаре. Тако физички ојачани моћи ћемо боље да пружамо услуге нашим осигураницима. Како смо ми и установа која се бави едукацијом, на клинике на којима за то постоји потреба примићемо младе докторе, који ће завршити специјализацију код нас. Онима који током специјализације покажу квалитет и ангажованост и успешно положе завршни испити, омогућићемо да остану у сталном радном односу.

Убрзо ће бити расписани конкурси за специјалисте, специјализанте и медицинске техничаре. Циљ је да се не направи генерацијски јаз између високостручних колега, професора, доцентата, специјалиста и младих људи. Потребан нам је и континуитет у едукацији, како би младе колеге имале времена да уз старије, после специјализације, стекну додатна знања и искуства, која ће, наравно, имплементирати у лечење, ако буду радили у Сектору за лечење.

■ *Медицински факултет ВМА Универзитета одбране ове године уписаће четврти ге-*

нерацију кадетџа на студије војне медицине. Каква су до садашња искуства?

– Искуства су изузетно добра. На то указују не само наставници из ВМА, него и са других факултета, који обављају део наставе код нас. Они су одушевљени ангажованошћу и мотивисаношћу за рад наших студената, што, на крају, показују и њихове оцене јер је просек кадета веома задовољавајући. То није случајно, јер су они пре уписа прошли неколико нивоа ригорозне селекције. Поред уобичајеног здравственог прегледа и теста знања – универзалног за све медицинске факултете – прошли су и додатно психолошко тестирање. Искусни клинички психолози проверавају будуће кандидате, на основу новог програма и одређених тестова који се раде у нашем министарству, али не само да ли су у клиничком смислу способни за обављање војне службе, већ могу да укажу и на њихов развој у струци.

Ригорозној селекцији доприноси и ограничен број студената и менторска настава. За једно место конкурише чак десет кандидата. Све то је у ове три генерације кадета дало јако добре резултате.

■ *Размена стручног знања на националном и међународном нивоу јуш је који настава ВМА. Прошле године били сте домаћин бројним стручним и научним скуповима, радионицама, а на Академији су гостовале угледне личности из медицине. Који скуп бисте издвојили?*

– Практично нема гране медицине која прошле године није организовала на ВМА неки стручни састанак, било да је реч о редовним стручним састанцима појединих удружења – педијатара, гинеколога, хирурга било које гране, интерниста, психијатара, трансфузиолога... Скоро сваке недеље био је неки скуп. Имали смо и изванредног госта из Индије, који је одржао почасно предавање из домена трансплантације солидних органа. Његова сазнања значајно су утицала на наша размислања о раду одељења за трансплантацију солидних органа, које се сада бави трансплантацијом бубрега и јетре, а планира се и развој трансплантације других органа.

Поред тога, у сарадњи са колегама из дијаспоре – Немачке, Шпаније, САД – и Српске лекарском комором, у ВМА је одржан стручни скуп из рекон-

труктивне хирургије. Присутне колеге оцениле су га као једним од најбољих скупова који се бавио реконструктивном хирургијом.

Ми радо излазимо у сусрет домаћим и страним колегама који желе код нас да одрже стручне скупове. То је добра прилика да и наши лекари чују нешто ново.

Прихватамо и да на ВМА организујемо скупове континуиране едукације. Наравно, кад нам то понуде колеге из Лекарске коморе, Српског лекарског друштва и други организатори. Дужни смо да организујемо такве скупове лекарима и средњемедицинском кадру како би добили одређен број бодова, ради лиценце. Последњи такав скуп организовала је Српска лекарска комора, о грешкама лекара. Из предавања се могло закључити да се све углавном своди на побољшање комуникације. Управо на томе и ја инсистирам, када су у питању моје колеге лекари и медицински техничари, јер имам утисак да нам таква комуникација недостаје.

■ *Новина у раду јесте широгодишњи програм различитих облика усавршавања 15 алжирских војних лекара на ВМА. Очекујете ли да ће убудуће лекари и из других држава долазити код вас?*

– Војномедицинска академија одувек је била позната по едукацији, не само наших младих лекара. Раније смо имали последипломске студије типа специјализација, магистерских, доктората, а сада базичне студије медицине, на којима су такође странци. Имам утисак, а то видимо на основу бројних билатералних састанака са разним делегацијама, од којих свака тежи да посети ВМА и упозна се са основним елементима рада, да је све више заинтересованих који би, поред уписа својих студената на базичне студије, желели да пошаљу лекаре на специјализацију.

Очекујем да их буде још више. Ово је прва тура из Алжира. Колеге из Анголе такође су показале занимање за тај облик усавршавања. Кад смо не-

давно били код њих у високој министарској посети, у њиховој главној војној болници срели смо колеге који солидно знају српски, јер су пре 30–35 година боравили у нашој земљи на специјалистичким студијама из анестезије, радиологије, интерне медицине. Јако лепо су нас примили у својој земљи, на још увек очуваном српском језику.

■ *Посетиле су вас бројне делегације, а неке, као што је немачка, пожелеле су да виде Институт за медицинска истраживања са Виваријумом на ВМА и Фармом ојних*

РЕЗУЛТАТИ

Током прошле године пуштени су у рад линеарни акцелератор – за спровођење 3D конфорталне и стереотаксичне радиотерапије код онколошких болесника (инвестиција од 260 милијарди дина.), хипербарична комора – капацитет 8 плус 2 места (инвестиција вредна 70 милијарди дина.), ангио-сала за спровођење интервентних кардиоваскуларних процедура код пацијената са акутним срчаним инсуфицијенцијама (инвестиција од 60 милијарди дина.) и рачунарска мрежа за 1.200 прикључака, ради имплементације и пуштања у рад здравственог информационог система.

Акредитован је Медицински факултет ВМА Универзитета одбране, који ове године уписује четврту генерацију кадета на студије војне медицине, започет је програм за усавршавање 15 алжирских официра на различитим видовима специјализација на ВМА, основан је Центар за трансплантацију солидних органа, а часопис Војносанитетски преглед добио је свој први импакт фактор.

животиња на Торлаку. Каква ће бити њихова судбина, јер се без њих не може замислити експерименталан рад?

– Не само немачке колеге, него и остали, посебно они који се баве базичним испитивањима, задовољни су када виде да уопште имамо експерименталну хирургију на животињама. Виваријум је стара прича јер постоји откад ради ВМА. Он омогућава да се ради експериментална хирургија и доприноси увођењу нових метода хирургије, али у његовом раду морамо

бити рационални. И даље ће постојати, само ћемо одредити нове смернице – у ком сегменту медицине и за шта ће се више користити. Не само Виваријум, него и Фарма опитних животиња. Нажалост, када су вам приоритети лечење и едукација, научноистраживачки рад се увек из финансијских разлога ставља у страну. Фарму животиња ћемо с Торлака, из делимично урбане средине, делом морати да изместимо.

Размишљамо да ове године капацитете Института за медицинска истраживања усмеримо у развој IVF медицине – вештачке оплодње. За то имамо капацитете и апаратуру, као и кадар – молекуларне биологе, гинекологе, патофизиологе, који ће се бавити тим сегментом науке. Знате да сада војни колектив има више жена, па ћемо морати да развијамо и тај део гинекологије.

■ *Унапређење и развој ВМА осћаје империјив времена, али је то огромна одговорност и обавеза. Да ли је сад мање преурека на њом људу?*

– Генерално, преурека нема. Сви су расположени за сарадњу. И кад је у питању наше

министарство и Министарство здравља, Републички фонд здравственог осигурања, али и сви други фондови из околних земаља. Мислим да би у неким сегментима рада могло да буде мање административних препрека. У свим другим сегментима – контактима с колегама из других клиничких центара, лекарима, деканима, па и у односима с јавношћу – нема проблема и апсолутно смо доступни свима. ВМА не сме да стагнира. Напротив – мислим да иде даље. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимио Јово МАМУЛА